

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Caput XI. De Illyrici præfecto, qui Sanctum blasphemavit atque ab eo
idcirco fuit punitus a.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

A. JOANNE
THESSAL. AR-
CHIEP.

CAPUT XI.

De Illyrici praefecto, qui Sanctum blasphemavit atque ab eo idcirco fuit punitus a.

Egre a se
ultum, quem
Sanctus pun-
ierit, fuisse
inventum.

b

c

Cum sane Petrus et Paulus, Apostolorum principes, non solum beneficiendo sanandoque, sed et castigatione dignos numenque spernentes, ut Ananiam quidem et Saphiram et Simonem Petrus b, Elymam autem magnum aliosque plures Paulus c, puniendo, Spiritus, quae eis inerat, gratiam manifestarint, agerunt et a maxime genuino Apostolorum alumno, gloriosissimo, inquam, Martyre, simile quid gestum sit, videamus. Etenim propter ineffabilem suam malorum tolerantiam, atque qua Deum imitatur, bonitatem simile quid de eo reperire nobis quaerentibus fuit difficile, cum multa omnibus, ut Deus mundo, delicta condonet.

B
Sanctorum-
que longani-
mitatem
contumelia
haud offi-
ciendam,
auctor pro-
fatus,

89 Verum cum quisque pro talentorum animi quantitate sibi credita et operatione a Deo rogetur, ac si implicioribus quidem venia ut plurimum concedatur, astutioribus autem in criminis deprehensione etiam vindicta quam saepissime obveniat, merito in virum, qui maximam mentis vim habere existimabatur, puerorum autem more peccabat, vindicta unica, hacque aegre, a certaminum victore fuisse animadvertum, perdiscere valentes, piis vestris id auribus proponemus, hortantes simul atque admonentes, ne Sanctorum benignitate lactati, eorumdem, quae Deum imitatur, longanimitatem contumelia afficiamus, sed omni, secundum quod scriptum est, custodia servemus, primum quidem corda nostra; sin minus, ne ore saltem blasphemum quod insipiensve verbum proferamus.

praefectum
Illyrici, a
quo

90 Audite enim, ad quam irae magnitudinem gloriosissimum Martyrem dementiae verbum commoverit, ut statim, ingentia velut clementiae oblitus, ei, qui peccarat, vindictam infixisset. Vir quidam (quid enim quod nomen ei, in aeterno opprobrio manent, fuerit, dicere oporteat?) praefectorum gentis Illyricae principatum tenens, nihilominus quidem maxima sese pollere intelligentia glorians, supraque propinquos, veluti supra superfeturae partus, sese (id enim, cum et tentationes ut plurimum per superbiam nostram induci didicerimus, ei, opinor, et dementem in ore blasphemiam posuit) efferens, quibusdam ex iis, qui celebris civitatis administrationi praerant, arcessitis, postulavit, ut quaedam ab iis ordinatio fieret.

blasphemis
verbis pro-
latis irrita-
tus fuerat,

91 Illis autem de praeepti gravitate dolentibus, seque id facere non posse cum lachrymis ad genua contestantibus, nullo modo is cessit, impossibilitatem ipsos, re facili, si vellent, existente, fingere asseverans. Illis autem dicentibus: Certe modus alius, ut magnificentiae tuae, nobis volentibus potentiam non suppetere, suadeamus, haud superest, nisi per terribilem incomparabilemque gloriosissimi martyris Demetrii potentiam praelarum thronum vestrum veritatis convincamus, inimicus per illum (neque enim ipse enormem blasphemiam, verbis expressam, proferre velim) vocem emisit: illis enim, veluti in verenda rei per juramentum

Eπειδὴ δὲ Πέτρος καὶ Παῦλος, οἱ τῶν ἀποστόλων ἀρχότατοι οὐκ ἐυχετόντες μόνον καὶ ἰώμενοι τὴν ἐν αὐτοῖς ἐνεργήσαν χάριν τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ καὶ τιμωροῦμενοι τοὺς ἀξίους κολάσεως, καὶ καταφροντικῶς περὶ τοῦ θεοῦ διαγιγνομένου, ὡς Πέτρος μετὰ Ἀνανίαν καὶ Σάφειραν καὶ Σίμωνα, Ἐλύμαν δὲ Παύλος τὸν μάγον καὶ πλείονας ἄλλοις, κῆρι τοῦ τῶν ἀποστόλων γρησιωτάτου θρέμματος, τοῦ πανενδόξου λέγω μάρτυρος ἰδόμεν, εἰ γέγονται τι ταυτοῦ διὰ γὰρ τὴν ἀφατον αὐτοῦ ἀνεξικακίαν καὶ τὴν θεομίμητον ἀγαθότητα δυσχερὲς ἡμῖν γέγονεν ὁμοιότροπον τὴν ζητήσασαι περὶ αὐτὸν ἐξευρεῖν, πᾶσιν αὐτοῦ συγγυροῦτος, ὡς ὁ Θεὸς τῷ κόσμῳ, τὰ πολλὰ παραπτώματα.

89 Ἄλλ' ἵπεί ἐκαστος πρὸς τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῶ τῶν τῆς διανοίας ταλάντων ποσότητα, καὶ τὴν ἐργασίαν ἀπαιτεῖται παρὰ Θεοῦ, καὶ τοῖς μὲν ἀκρασιτέροις συγγνώμη πλείστη παρέχεται, τοῖς δὲ παροργιστέροις ἐπ' αὐτοφθόρῃ τῆς πλημμελείας ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἡ ἐπεβέλευσις γίνεται, εἰκότως ἐπ' ἀνδρὶ μεγίστην ἔχει τῶν φρενῶν νομιζομένην τὴν δύναμιν, παραπλησίως δὲ νηπίος σφαλκεῖ, μίαν καὶ ταύτην μόλις παρὰ τοῦ ἀλλοφρόρου γενομένην ἐκδίκησιν δύνηντες καταμαθεῖν, ταῖς εὐλαβέσι ὑμῶν ἀκοαῖς παραδύσασμεν, προτρέποντες ἅμα καὶ παρεγγράντες, μὴ τῇ ἀγαθότητι τῶν ἁγίων ἐουκαλουμένους κατορχεῖσθαι τῆς αὐτῶν θεομίμητον μακροθυμίας ἀλλὰ πάση φυλακῇ τηρεῖν κατὰ τὸ γεγραμμένον, πρῶτον μὲν τὰς ἐκείνων καρδίας, εἰ δὲ μὴ καυχῶν τὸ διὰ γλώσσης ἐξευρεῖν τι βῆμα βλασφημίας ἢ ἀφροσύνης ἐχόμενον.

90 Ἀκούσατε γὰρ εἰς ὅσην ὑπερβολὴν θυμοῦ τὸν ὑπερῆνοδον μάρτυρα λόγος παραφροσύνης ἐκίνησεν, ὡς καὶ τῆς ἐμφύτου ἡμερότητας ὥσπερ ἐκλαθόμενον παραχρηῖμα τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἡμαρτηκῶν προστρέψασθαι τὴν γὰρ τῶν ὑπάρχον τῶν Ἰλλυριῶν ἔθνους ἀρχὴν διὰ χειρὸς ἔχον ἀνὴρ τις, τί γὰρ καὶ τοῖντομα λέγειν ἐπονειδισμῶ ἀιωνίζοντι; πλὴν ἀλλὰ γούν φρόνησιν μεγίστην ἔχειν καυχώμενος, καὶ τῶν πέλας ὥσπερ ἐπικνωδάλων καταπαυρόμενος, τοῦτο γὰρ οἶμαι αὐτῶ, καὶ τῆς ἀφροσύνης ἐν γλώττῃ τὴν βλασφημίαν ἀπέτεκεν, ἐπεὶ καὶ τοὺς πειρασμοὺς ὡς τὰ πολλὰ διὰ τὴν ὑπερηφανίαν ἡμῶν ἐπάγεσθαι μεμαθήκαμεν, τινὰς τῶν τῆς πόλεως ρητῆς πραγματείας προϊσταμένων μεταστατελλόμενος ἀπῆτι τινὰ παρ' αὐτῶν γενέσθαι διοίκησιν.

91 Τῶν δὲ τὸ φορτικὸν τοῦ ἐπιτάγματος ἀποδυρομένων, καὶ μὴ ὄντων εἶναι τοῦτο πράττειν μετὰ θαυμάσιον γουνοπετούντων, οὐδ' ὅτι οὐν ἐκεῖνος ἐνεδίδου φάσκων πλάττεσθαι αὐτοὺς τὸ ἀδύνατον, εὐχεροῦς τοῦ πράγματος καθεστηκότες, εἴπερ ἐθέλοιεν. Τῶν δὲ φησάντων, ὡς οὐκ ἔστιν ἑτεροῦς πεισθῆναι ὑμῶν τὴν ἐνδοξότητα, ὅτι περ οὐ θέλουσιν ἡμῖν τὸ δύνασθαι πρόσσειν, εἰ μὴ πληροφροῦντων ἡμῶν τὸν ἐπὶ ἡμετέροις ὑμῶν θρόνον ἐπὶ τῆς φρικτῆς καὶ ἀπαραβλήτου δυνάμεως τοῦ πανενδόξου μάρτυρος Δημητρίου, ὁ ἔχθρος δὲ αὐτοῦ φωνὴν ἀφῆκεν οὐ γὰρ ἔχω λέγειν αὐτὸς ἄμτρον τὴν βλασφημίαν ἡμαρτησικῆν ἐκείνων γὰρ, ὡς ἐν ὑπερβαλλούσῃ ὀκει πληροφροῖα, τὸ φοβερόν τοῦ ἀλλοφρόρου παραγαγόντων εἰς μέσον, οὕτως ὁ ἑπαρχὸς ἀπεκρίνατο (ἀλλ' ὁλεῶ μοι

A **Μ**αι γενού, φιλανθρωπώτατε Μάρτυς Χριστού, οὐ φέρω γάρ, οὐ λέγω τοῖς χεῖλεσιν, ἀλλ' οὐδὲ γράμμασιν ἐγχαράξαι τῆς βλασφημίας τὸ μέγεθος· ἑτέρως δὲ πᾶς περιφράσαι δηλώσω τὴν ἔνοιαν;) Ἐλεγει γάρ συμπατριάν τινα τοῖς πολιταῖς αὐτοῦ συνεργεῖν τὸν ὑπερένδοξον μάρτυρα, κατ' αὐτοῦ πληροφοροῖν βουλομένοις τοῦ προστυγχάνοντος. Οἱ δὲ, τὸ ἄκρον τῆς βλασφημίας οὐχ ὑπομείναντες, βύσαντες τὰ ὄτα ἐξέησαν.

92 Μετὰ δὲ ἡμέρας δύο, τάχα δὲ οὐδὲ πλήρεις δύο, τὸ πᾶν σῶμα τοῦ ἀνδρός ἀπάνωθεν ὤμων ἕως ἄκρων ποδῶν νόσῳ δεινοτάτῃ κατεσχέθη οὕτως, ὡς μὴδὲ διαγνωσθῆναι τὸ νόσημα παρὰ τῶν τῆς ἱατρικῆς ἐμπείρων καὶ μῆνας περίπου ἄκτῶ ἐν τῷ προλεχθέντι παμφάγῳ διατελέσας νόσῳ, τέλος πολλῶν ὧσων γενομένων, καὶ ῥῶσιν ὡσπερ ἐσχηκός αὐτοῦ, εἰς τοῦτο κατέληξε τὰ τῆς ὀργῆς, ὡς τὸ ἡμισυ μέρος τοῦ θλου σώματος παρεστῆναι, ὡς ἔχειν μὲν αὐτὸν τῇ θέξ πάντα τὰ μέλη, τῇ δὲ ἐνεργείᾳ μίαν χεῖρα, καὶ ὤμων ἕνα, καὶ στήθος καὶ κοιλίας τὸ ἥμισυ, καὶ μηρὸν ὡσαύτως ἕνα, καὶ γόνυ καὶ πόδα. Καὶ διαμεμενῆς οὕτως ἐπὶ B μῆνας ἑτέρους τέσσαρας, ὡς πληρωθῆναι αὐτῷ τὴν ἐν-αὐτόν, οὐ πρότερον ἐπισκέψας τοῦ Ἀθλοφόρου κατηξιώθη, καίτοι φιλανθρωπώτατος ὑπάρχοντος, πρὶν ἢ μετὰ θαυράτων πολλῶν ἐν τῷ αὐτοῦ πανσέπτῳ ναῷ πάσῃ δυνάμει ἐξωμολογήσατο ἑπαικέναι καὶ συνθήκας θεῖναι πρὸς αὐτόν· ἐπερωκίειν μὲν τὴν αὐτοῦ ἀκαταφρόνιτον δύναμιν, μὴ τολμᾶσαι δὲ τὸ λοιπὸν ἀφροσύνης ῥῆμα τοιοῦτον, μὴ δὲ κἄν διὰ γλιώττης, ἐξενεγ-κείν, τῷ δὲ Θεῷ, κ. τ. λ.

probatione, certaminum Victoris, timorem in medium adducentibus, ita praefectus respondit: (verum, misericordissime Christi Martyr, propitius mihi sis; blasphemia enim magnitudinem, non dico labiis, sed nec litteris exprimi fero; aliter autem qui circumloquens cogitationem aperiatur?) Fraudem enim quamdam esse, dixit, gloriosissimum Martyrem civibus suis, per eum certam rei occurrentis fidem facere volentibus, adminiculari. Illi vero, blasphemiae magnitudinem non ferentes, obturatis auribus, exierunt.

92 Post duos vero dies, forte autem nec duos plenos, totum viri corpus ab humeris ad pedum usque extremitatem morbo gravissimo est correptum, ita ut nec ab artis medicae peritis morbus cognosceretur; cumque menses circiter octo in praedicto morbo omnivoro perdurasset, tandem, adhibitis quibuscumque medelis, meliusque ipso quodammodo habente, desit in id pena, ut media totius corporis parte esset debilitatus, ita ut specie quidem omnia membra, effectu autem manum unam et humerum unum, pectorisque et ventris dimidium, similiter et femur unum et genu et pedem dumtaxat haberet; cum porro quatuor menses alios, quo ei impleteretur annus, ita mansisset, non prius certaminum Victoris, utut misericordissimi, visitatione dignus est habitus, quam multis lacrymis in venerando quam maxime illius templo mente tota esset confessus, sese peccasse eique spondere, fore ut illius quidem non contemnendam potentiam agnosceret, insanum autem verbum hujusmodi deinceps, nec ore etiam, proferre auderet. Deo etc.

A. JOANNE
THESSAL. AR-
CHIEP.

punitum abe-
illo fuisse re-
fert.

ANNOTATA.

a *Caput hoc, quod hic, prout apud nos e codice olim Mazarinæo descriptum exstat, lectoris oculis subjicimus, a fol. 82 usque ad fol. versum 85 in monumento isto litterario recensetur, sequenti isthoc paulo breviori, quam hic noster sit, titulo affectum: Περὶ τοῦ βλασφημῆσαντος ἐπάργου, De praefecto, qui blasphemavit; exstat porro et apud Mabillonium tom. 1 Veterum Analect. pag. 82 et seq., per Anastasium Bibliothecarium compendio relatum.*

b *Actus Apostolorum cap. 5 et 8.*

c *Vide eosdem Actus cap. 13.*

C

F

CAPUT XII.

Qui excitato ciborii incendio hostibus fuerit Thessalonica per Sancti providentiam liberata a.

Ἄλλ' ὁ πᾶς ἡμῶν χρόνος τὰ τοῦ μάρτυρος οὐκ ἐπαρκέσει διηγουμένοις θαύματα, καὶ δέδοικα μὴ τὸν φιλομάρτυρα πόδων ἡμῶν σπειδῶν ἀνάπτειν τοῖς διηγήμασι, τῷ πλήθει τῆς γραφῆς τὸν κέρων ἐπάξωμαι, καὶ παραδώσω τὴν πρόδουμον ἀκοὴν ἀκυβερνήτῃ ναυτικῶν. Πάντα γάρ, ὡς λόγος, ὑπόκειται ἀνθρώπου φύσει, κέρων δὲ οὐδαμῶς. Εἰ καὶ οὗτοι κέρων τῶν θείων διηγημάτων οὐδεὶς τοῖς ἐχέφροσι διὰ τὸ μάλλον τὴν διψῶν τοῦ ἐγεμονικοῦ διακαίεσθαι, τῶν χανδῶν δι' ἀκοῆς τὰ τοιαῦτα ἐκπεποκτότων, πλὴν καὶ μὴ τινων τὴν ἀπιστίαν ἐξαμαρτάνειν, φειδόμενοι δείξωμεν τῶν ἀμέτρων θαυματουργημάτων τοῦ μάρτυρος, καὶ τὸν κολοφῶνα τούτων ἑαυτοὺς ἀνατείναντες, τὰς ἐν πολέμοις αὐτοῦ προνοίας, καὶ βοηθείας συγγράψω-

Enimvero nobis, Sancti mirabilia narrantis, nec omne tempus sufficere, timeoque, ne vestrum erga Martyrem affectum narrando accendere student scripturae multitudine satietatem inducam auditumque alacrem nauseae immoderate tradam. Omnia enim, ut aiunt, natura humana sufferet, satietatem autem nequaquam. Etsi vero iis, qui sane mentis sunt, earum, quae de rebus sacris sunt, narrationum, quod animi sitim potius, avide talia, qui capaces sunt, per auditum imbibentibus, accendant, satietas nulla sit, tamen, ne etiam quorundam incredulitatem peccare faciamus, Martyris absque numero miracula parce commemoremus nosque

Auctor pra-
teritis, qui
adhuc restant,
Sancti mira-
culis,